

КОМИСИЯ

за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия

Нормативна основа

Закон

Правилник

Състав на комисията

Доклади пред Народното събрание

Имате право

Нашата читалня

Медиите за нас

Форум

Решения/ Проверявани лица

- Решение № 32 от 18.03.2008 г.
- Решение № 31 от 18.03.2008 г.
- Решение № 30 от 18.03.2008 г.
- Решение № 29 от 18.03.2008 г.
- Решение № 28 от 18.03.2008 г.
- Решение № 26 от 18.03.2008 г.
- Решение № 25 от 12.02.2008 г.

АРХИВ

НОВИНИ

годината
по-късно

Съдържание

1. Нашата роля е да вдигнем завесата	4
2. Законът повелява	6
3. Какво ни мотивира	13
4. Дела по документи	18
5. Четящият човек	21
6. Погледът на обществото	27
7. Предисторията	33
8. Речник	36

Contents

1. It's Our Task to Lift the Curtain	4
2. As the Law Commands	6
3. What Motivates Us	13
4. Acts on Documents	18
5. The Reading Man	21
6. The Society's Point of View	27
7. Background	33
8. Glossary	36

НАШАТА РОЛЯ Е ДА ВДИГНЕМ ЗАВЕСАТА

След шумна обществена дискусия и след продължително експертно проучване на 19 декември 2006 г. Законът за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия бе приет от 40-ото Народно събрание.

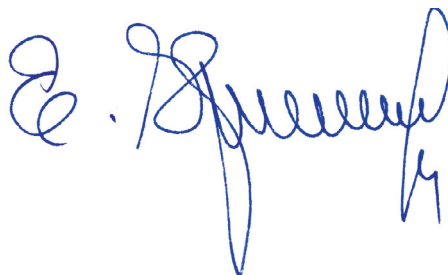
Седемнадесет години след промените България стигна до съгласие: документите на бившите тайни служби да бъдат събрани, запазени, съхранени за историята и гражданството да получи достъп до тях.

Законът няма лустрационен характер. Смисълът на неговото приложение е морален. Историята е най-добрият учител за бъдещето. Но само тогава, когато обществото научава истината - и красивата, и грозната. Когато тайните са разбулени, когато се следват поуките от миналото.

Време беше да се отърсим и от последните мрачни зависимости между хората, подвластни на спойката, създадена им от бившата Държавна сигурност. Зависимости, изградили им манталитета на по-привилегировани, на по-различни и на по-информирани. На хора, които през всичките години на прехода се опитват по един или друг начин да бъдат кукловоди в държавата.

Истината често боли. Нека всеки от нас да направи сам своята преценка - от гледна точка на личните си пристрастия, разбирания и познания за онова време.

Не очаквайте от комисията, на която е вменено да изпълнява закона, да бъде трибунал или критик. Нашата роля е да вдигнем завесата. И тогава публиката сама да избере ще ръкопляска или ще освирква актьорите, режисирани от някогашните тайни служби. Както при всяко представление, и в това има добри и лоши изпълнители. Да оставим всеки сам да направи своя избор. Вярваме, че обществото ще бъде най-точният съдник, защото то има правото да знае всичко за себе си.

Председател на комисията
Евтим Костадинов

IT'S OUR TASK TO LIFT THE CURTAIN

After a noisy public discussion and a long expert research on 19 December 2006 the Law for Access and Disclosure of the Documents and announcing affiliation of Bulgarian citizens to the State Security and the intelligence services of the Bulgarian National Army was adopted by the 40th National Assembly.

Seventeen years after the changes Bulgaria reached the agreement to collect the documents of the former secret services, to protect and preserve them as history and to give the citizens access to them.

It is not a lustration law by nature. Its application has a moral meaning. History is the best teacher for the future. But only when the society finds out the truth - be it pleasant or unpleasant. When the secrets are unveiled and the lessons of the past are followed.

It was time for us to shed ourselves even from the last dark dependances between those people who were subordinate to the link that the former State Security created. Such dependances that formed in them the state of mind that they were more privileged, different, and more informed. People, who have always tried, during all the years of transition, to be Bulgaria's puppeteers.

Truth is often painful. Let us all make our own assessment - in terms of our own prejudices, understandings, and knowledge of the time.

Do not expect the committee that has the duty to implement the law, to become a tribunal or a critic. Our task is to lift the curtain. Then the audience will be the one to choose whether to applaud or to hiss the actors that were directed by the former secret services. Like every other show, this also has its good and bad actors. Let us leave it for everyone to make his own choice. We believe that the society will be the best judge because it has the right to know all about itself.

*Chairman of the committee:
Evtim Kostadinov*

ЗАКОНЪТ ПОВЕЛЯВА AS THE LAW COMMANDS

I. Изключителната компетентност на комисията

Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия е единственият орган, който е натоварен с изпълнението на закона и е овластен да установява и обявява принадлежност на български граждани към органите на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия. Принадлежност се установява с постановяване от комисията на решение по чл. 29. Решението се публикува в интернет страницата и в бюлетина на комисията.

От изключителна компетентност на комисията са и действията по разкриване, използване и съхраняване на документите на тези органи, както и предоставянето на достъп до тях на лица, които имат право по закон. Тези права се отнасят до документи само на органите на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия за периода 9 септември 1944 г. - 16 юли 1991 г.

Никои друг орган или лице няма право да обявява принадлежност, нито да разгласява информация, установяваща принадлежност. Който стори това, носи наказателна отговорност по чл. 273 от НК. Научноизследователската, публицистичната и проучвателната дейност се извършват по реда на Закона за достъп до обществена информация. Тази дейност не дава право да бъде разгласявана информация, установяваща принадлежност на определено лице към бившите служби за сигурност, нито да разгласява личните данни на трето лице, чието име е споменато в документите им.

II. Правомощията на комисията

1. Установяване и обявяване принадлежност на български граждани към органите на бившата Държавна сигурност и разузнавателните служби на БНА

До приемане на целия архив на бившите служби за сигурност се процедира по реда на чл. 16, ал. 2. По искане на комисията органите по чл. 1 предоставят писмени доклади с предвиденото в зако-

I. The exclusive competence of the committee

The Committee for disclosing the documents and announcing affiliation of Bulgarian citizens to the State Security and the intelligence services of the Bulgarian National Army is the only body that is in charge of carrying the law into effect and is empowered to establish and announce the affiliation of Bulgarian citizens to the State Security bodies and the intelligence services of the Bulgarian National Army. Affiliation is determined through a committee's resolution on the grounds of article 29. The resolution is published on the web page and the bulletin of the committee.

Within the committee's exclusive competence fall the actions dealing with disclosing, using and preserving these bodies' documents, as well as making them accessible to people, entitled to them by law. These powers refer only to documents of the State Security bodies and the intelligence services of the Bulgarian National Army during the period of 9 September 1944 - 16 July 1991.

No other body or person is empowered to announce affiliation or make public any information that determines affiliation. Whoever does that, bears responsibility under article 273 of the Criminal Code.

The research, publicistic and investigation activity is performed by order of the Access to Public Information Act. Such activity does not give the right to make public any information which determines certain person's affiliation to the former security services, or make public the personal information of a third party whose name is mentioned in their documents.

II. The powers of the committee

1. Determining and announcing Bulgarian citizens' affiliation to the bodies of the former State Security and the intelligence services of the Bulgarian National Army

Until the entire archive of the former security services is adopted, action will be taken in accordance with article 16, paragraph 2. At the committee's request, the bodies mentioned in article 1 are to

новия текст съдържание, предоставят всички документи, отнасящи се до проверяваните лица и всички други материали, поискани от комисията. Докладите имат само помощен характер, тъй като решението по същество относно това има ли определено лице принадлежност към органите на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия е предоставено единствено в компетентността на комисията. "Предоставянето" на документите следва да се смята като фактическо предаване, след което комисията завежда същите в собствения си архив и работи само по оригинали.

2. Приемане, използване и съхраняване на документите в Централизирания архив на документите на Държавна сигурност и на разузнавателните служби на БНА

Архивът се създава по силата на чл. 1, ал. 3 от закона. По закон документите на бившите служби за сигурност принадлежат на комисията и органите по чл. 16 съхраняват същите до предаването им на комисията. С приемането им от комисията се попълва Централизирания архив, като неговата организация и поддържане е правомощие на комисията.

Чл. 32 предвижда възможността комисията да не разкрива и да не оповестява публично документи, чието разкриване или публично оповестяване би увредило интересите на Република България в международните отношения или би създадо сериозна опасност за живота на дадено лице. Същите се регистрират в отделен архивен фонд в Централизирания архив, който е на пряко разпореждане на председателя на комисията.

III. Кои лица подлежат на проверка

Установяването на принадлежност е задължително за:

1. лица, регистрирани от изборителните комисии за участие в избори за президент и вицепрезидент, народни представители в Народното събрание и в Европейския парламент, кметове и общински съветници.

В срок от 24 часа след приключване регистрацията на кандидатите изборителните комисии предоставят списъците на кандидатите за проверка

submit written reports with contents as prescribed by law, all documents concerning the examined people, and any other materials that the committee might request.

The reports are auxiliary in nature, as essentially it is solely within the committee's competence to decide whether a certain person was affiliated to the State Security bodies and the intelligence services of the Bulgarian National Army. The "submission" of documents is to be regarded as factual submission, whereupon the committee files them in its own archives and uses only the originals in its work.

2. Receipt, use and preservation of the documents in the Centralized archives of the documents of the State Security and the intelligence services of the Bulgarian National Army.

The archives are established by virtue of article 1, paragraph 3 of the law. By virtue of the law, the documents of the former security services belong to the committee and the bodies mentioned in article 16 are to preserve them until their submission to the committee. Upon their receipt by the committee, they are added to the Centralized archives, whose organization and maintenance fall under the powers of the committee.

Article 32 stipulates the possibility for the Committee not to disclose and publicly announce such documents, whose disclosure or public announcing would do harm to the interests of the Republic of Bulgaria in the field of international relations, or would endanger a given person's life. Such documents are registered in a separate archival fund in the Centralized archives, which is directly disposed of by the chairman of the committee.

III. Which people are subject to examination

The determining of affiliation is compulsory for

1. people who were registered by the electoral commissions to participate in president and vice-president elections, National Assembly and European Parliament members elections, mayor and municipal councillors elections.

Within 24 hours after the end of the candidates registration the election commissions submit the lists of candidates to be examined by the commission,

от комисията, която обявява резултатите за всеки кандидат, независимо дали той е оттеглил кандидатурата си след регистрацията.

2. лица, заемали публични длъжности от 10 ноември 1989 г. до влизането в сила на закона.

3. лица, заемали публични длъжности или извършващи публична дейност към деня на влизане в сила на закона.

4. лица, които са посочени като длъжници или са били членове на управителен или контролен орган на предприятие, посочено като длъжник в бюлетина по чл. 3, ал. 2 от Закона за информация относно необслужвани кредити. Проверката на така определените категории лица се извършва освен към датата на влизане в сила на закона, така и занаяпред - при регистрация за участие в избори, при заемане на публична длъжност, при извършване на публична дейност и т.н.

IV. Кога се установява принадлежност

Процедурата е регламентирана в чл. 27 и е законово дефинирана като предварителна проверка. Извършва се по писмено искане на:

1. политически партии, коалиции и организации по отношение на техните членове;

2. органи на законодателната, изпълнителната и съдебната власт по отношение на лица, за които предстои избор или назначаване на публична длъжност;

3. професионални, синдикални, обществени, религиозни, научни и сдружения граждански организации и сдружения по отношение на техните членове. Искането се подписва от лицето, представляващо органа или организацията. Предварителна проверка е недопустима, ако проверяваното лице не е дало писменото си съгласие за нея, което съгласие се прилага към искането. В практиката често се иска проверка по този ред за лица, които не са членове на партията или организацията, което също е недопустимо. Резултатът от предварителната проверка се предоставя на заявителя, а при установена принадлежност - и на проверяваното лице.

V. Кога се установява проверка по искане на граждани

Процедурата е регламентирана в чл. 31, ал. 1, т. 2 и предвижда възможността всеки да поиска да

which announces each candidate's result not taking into consideration whether he has withdrawn his candidature after the registration.

2. people who occupied public positions from 10 November 1989 until the law was put into effect.

3. people who occupied public positions or performed public activity by the day the law was put into effect.

4. people who were indicated as debtors or were members of a managerial or supervision body of an enterprise listed as debtor in a bulletin under article 3, paragraph 2 of the Act on Information regarding Non-Performing Loans. The examination of these categories of people is not performed only due the date when the law takes effect, but also for the future - in case of registering to participate in elections, occupying public position, performing public activities etc.

IV. When can affiliation be determined

The procedure is regulated by article 27 and legally defined as preliminary examination. It is performed upon written request of:

1. political parties, coalitions and organizations regarding their members;

2. bodies of the legislative, executive and the judicial power regarding the people that are to be elected or assigned to public positions;

3. professional, trade union, public, religious, scientific and other civil organizations and associations regarding their members.

The request is signed by the person that represents the body or organization. A preliminary examination is not allowed if the examined person has not given its written permission for that, which is to be attached to the request. In practice, such examination is often requested for people who are not members of the party or organization, which is also prohibited. The result from the preliminary examination is given to the applicant, and, if affiliation is determined - to the examined person as well.

V. When can affiliation be determined at citizens' request

The procedure is regulated in article 31, paragraph 1, item 2 and stipulates the possibility for everyone

бъде установена принадлежност за него или за неговите починали съпруг/а или роднини по права линия до втора степен включително. Резултатът от проверката не се обявява в публичното пространство, а се предоставя единствено на заявителя.

VI. Кои данни не се публикуват

1. Не подлежат на публикуване данни за починало лице.
2. Не подлежат на публикуване данни за лице, което е изразило писмено готовност да дава или е давало информация до навършване на 18-годишна възраст.
3. Лице, което е било обект на предварителна проверка по реда на чл. 27, може да избегне публикуването на данните за неговата принадлежност към ДС, ако в тридневен срок от писменото му уведомяване на резултата от проверката оттегли кандидатурата си за заемане на публична длъжност или извършване на публична дейност. Тази възможност е неприложима за лице, регистрирано в изборителните комисии за участие в избори и принадлежността му се обявява независимо от оттеглянето на кандидатурата му.

VII. Кои лица не подлежат на проверка

Лицата, родени след 16 юли 1973 год., не подлежат на проверка.

VIII. За кои лица не се установява принадлежност

За лице, заемало или заемащо длъжност началник отдел или началник на сектор в служба "Военна информация" към министъра на отбраната или началник отдел или началник на секция в Националната разузнавателна служба след 16 юли 1991 г., не се установява принадлежност. Принадлежност не се установява и за чуждите граждани, които са изключени от обхвата на закона.

IX. Какви са правата на гражданите

Всеки има право:

to request determining of his/her affiliation or the affiliation of his/her deceased wife/husband or relatives up to second degree in a direct line of descent. The result of the examination is not publicly announced, but given only to the applicant.

VI. What kind of information is not to be published

1. Deceased people's information is not to be published.
2. Information of people who have given written consent to inform or informed before they had turned 18 is not to be published.
3. People who were subject to preliminary examination by virtue of article 27, are able to avoid publishing the information for their affiliation to the State Security if they withdraw their candidatures for occupying public positions or performing public activities within three days after they were notified in writing about the examination results. This possibility can not be applied for people who were registered in the electoral commissions to take part in elections, and their affiliation will be announced despite the withdrawal of their candidatures.

VII. Which people are not subject to examination

Those who were born after 16 July 1973 are not subject to examination.

VIII. For which people affiliation is not to be determined

For a person, who occupied or still occupies the position of head of department or head of sector at the Military Information Office under the Minister of Defense, or head of department or head of section at the National Intelligence Service after 16 July 1991, affiliation is not to be determined. Affiliation is also not to be determined for foreign citizens who are out of the context of law.

IX. What are the rights that citizens have

Everyone is entitled to:

1. на достъп до информацията, събирана за него или за неговите починали съпруг/а или роднини по права линия до втора степен включително;

2. на достъп до документите на органите по чл.1 за научноизследователска, публицистична и проучвателна дейност по реда на Закона за достъп до обществена информация.

Достъпът включва непосредствено запознаване с документите, издаване на копия от документи, разкриване самоличността на лицата, давали информация по делото.

Правото се упражнява с подаване на писмено заявление. Искането за разкриване самоличността на трети лица следва да е изрично и също в писмена форма.

Комисията осигурява искания достъп, като предоставя на заявителя намерените документи за непосредствено запознаване с тях в читалнята си.

Когато съдържанието на документите може съществено да наруши права и законни интереси на трети лица, чиито имена са споменати в тях, и няма изрично писмено съгласие от третите лица или от техните наследници, се предоставят копия, които не включват данните, отнасящи се до третите лица. В този случай заявителят подписва декларация за неразгласяване на обстоятелствата, които са му станали известни.

На практика това означава, че заявителят винаги има право на непосредствено запознаване с документите в оригинал, но при получаване на копия, при липса на съгласие от третите лица, данните, отнасящи се до тях, ще бъдат заличени в копията.

Всяко лице, за което с решение на комисията е обявена принадлежност, има право да се запознае с документите, съдържащи се в неговото лично и работно дело.

Негово право е и да обжалва решението на комисията по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Подаването на жалба обаче не спира публикуването на постановеното решение в интернет страницата в бюлетина на комисията.

1. access to information collected about him/her or his/her deceased wife/husband or relatives up to second degree in a direct line of descent;

2. access to the documents of the bodies mentioned in article 1 for research, publicistic and investigation activity by virtue of the Access to Public Information Act.

The access includes direct examination of the documents, issuing of document copies, revealing the names of the people who gave information on that case.

This right is exercised through filing a written application. The request for revealing the identity of third persons must be explicit and also in written form.

The committee ensures the requested access by lending him the documents for direct examination in the reading room.

When the content of the documents may essentially violate the rights and legal interests of a third person whose name is mentioned in them, and there is no explicit written consent given by the third person or his/her heirs, the provided copies do not include the information regarding the third person. In this case the applicant signs a declaration dealing with not announcing the circumstances that he found out.

In practice, it means that the applicant is always entitled to direct examination of the original documents but in case of obtaining copies, if the third person has not given consent, the information concerning him/her will be erased on the copies.

Each person whose affiliation has been announced following the committee's resolution has the right to examine the documents in his personal and working file.

It is his/her right to appeal against the committee's resolution by virtue of the Administrative Procedure Code. However, lodging an appeal does not stop the publication of the enacted resolution on the web page and the committee's bulletin.

X. Какви са задълженията на гражданите и институциите

1. Физическите, юридическите лица и институциите нямат право да публикуват или разгласяват по друг начин документи или части от тях, които установяват принадлежност към органите по чл. 1. Нарушението на това задължение е инкриминирано и извършителят носи наказателна отговорност по чл. 273 от НК. Няма обаче законна забрана физическо лице да огласява собствената си принадлежност.

2. Физическите, юридическите лица и институциите, които притежават оригинални документи на органите по чл. 1, са длъжни да ги представят на комисията. Това може да стане лично, по пощата или по друг начин в едномесечен срок след избиране членовете на комисията. Неизпълнението на това задължение се санкционира по наказателен ред, съгласно чл. 313 б, ал. 2 от НК.

3. Длъжностните лица и гражданите, които бъдат поканени, са длъжни в 7-дневен срок от получаване на поканата да се явят пред комисията и да представят поисканите от тях сведения и документи.

4. След влизане в сила на закона, използването на справочния апарат и архивните документи на органите по чл. 1 се извършва само след предварително разрешение на председателя на комисията.

5. Ръководителите на службите за сигурност са длъжни да свалят от отчет служителите под прикритие и сътрудниците, заемащи публична длъжност или извършващи публична дейност, и да уведомят комисията за това. Неизпълнението на това задължение също се санкционира според чл. 284 б от НК.

XI. По какво се установява принадлежност

Принадлежността се установява въз основа на документи, съдържащи се в информационните фондове на бившите служби за държавна сигурност. Законната дефиниция на "документ" е "всяка записана информация, независимо от материалния ѝ носител, включително информацията в автоматизирани и комплексни информационни системи и бази данни". Тези разпоредби имат специален характер по отношение процесуалните

X. What are the citizens' and institutions' obligations

1. The physical, legal entities and institutions do not have the right to publish or announce in any other way documents or parts of documents that determine affiliation to the bodies under article 1. The violation of this responsibility is incriminated and the doer bears criminal responsibility under article 273 of the Criminal Code. There is no legal prohibition for a physical person to announce his/her own affiliation.

2. The physical persons, the legal entities and institutions that possess original documents of the bodies under article 1, are bound to submit them to the committee. This can be done in person, via mail or in some other way within one month after the election of the committee's members. The failure to fulfill this obligation is sanctioned through criminal law according to article 313 b, paragraph 2 of the Criminal Code.

3. The officials and the citizens that are invited, are obliged to appear in front of the Committee within 7 days after receiving the invitation and to submit the requested information and documents.

4. After the law takes effect, the inquiry mechanism and the archival documents of the bodies under article 1 can be used only after the the chairman of the committee has given his permission.

5. It is the duty of the heads of the security services to remove from reporting the officials under cover and the collaborators that hold public positions or perform public activities, and to inform the committee about that. The failure to fulfill this obligation will be sanctioned in accordance with article 284 b of the Criminal Code.

XI. How can affiliation be determined

Affiliation is determined on the basis of documents that are found in the informational funds of the former State Security services. The legal definition of "document" is "any written information, regardless of its material carrier, including the information in automated and complex informational systems and data bases". These decrees are specific in nature as regards the procedure laws, regulating the matter of written evidence.

законали, регламентиращи материята на писмените доказателства. Документите, които служат като основание за установяване на принадлежност, са определени в чл. 25:

1. за установяване на дейност на щатен служител - с данни от неговото лично кадрово дело, щатните разписания или ведомостите за получавани възнаграждения;

2. за установяване на дейност на нещатен служител - с данни от неговото лично кадрово дело, щатните разписания или ведомостите за получавани възнаграждения;

3. за установяване на дейност на секретен сътрудник - със собственооръчно написана или подписана декларация за сътрудничество; собственооръчно написани агентурни сведения; документи за получени възнаграждения; документи, собственооръчно написани или подписани от сътрудника, съдържащи се в делата на оперативен отчет; документи от ръководилия го щатен или нещатен служител, както и наличие на данни за лицето в справочните масиви (регистрационни дневници и картотеки), протоколите за унищожаване или групи информационни носители. Дори само имената на едно лице и псевдонимите му да са включени в справочните картотеки или регистрационните дневници на съответните служби, то се разкрива от комисията, като същата е длъжна да отбележи в решението си, че липсват други данни по чл. 25, т. 3. Това законово разрешение изключва споровете относно това дали следва да се оповестява принадлежност на лице, за което липсва саморъчно написана и подписана декларация за сътрудничество, саморъчно написани агентурни сведения и пр. Дори да е налице само регистрация на лицето, то ще бъде обявено при условията на чл. 29, ал. 3. Налице ли е дори само един документ по чл. 25, т. 3, независимо създаден ли е от проверяваното лице, комисията е длъжна да обяви неговата принадлежност. Този подход на законодателя е приет поради унищожаването от бившите служби на огромен брой архивни дела, при което са запазени само част от документите или само регистрационните документи на лицето. Друг подход би обслужил целите на лицата, нареждали унищожаването.

The documents that serve as grounds for determining affiliation are defined in article 25:

1. for determining the activity of a regular employee - containing data on his personal personnel case, the regular schedules or the received wages list;

2. for determining the activity of a supernumerary employee - containing data on his personal personnel case, the regular schedules or the received wages list;

3. for determining the activity of a secret collaborator - with declaration for collaboration, written or signed in his own writing; agent's information in his own writing or signed by the collaborator, that were kept under operative report in the cases; documents of the regular or supernumerary employee who was in charge of him, as well as information on the person in the inquiry mechanisms (registration diaries and files), the razing records or other carriers of information.

Even if a person's names and pseudonyms are included in the inquiry files or registration diaries of the corresponding services, it is revealed by the committee, and the latter has to note in its resolution that there is lack of other evidence under article 25, item 3.

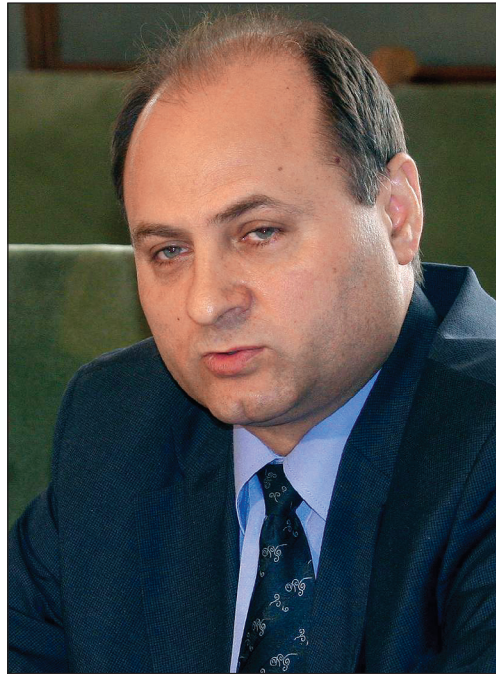
This legal solution excludes the arguments whether the affiliation of such a person should be announced, who lacks declaration for collaboration that was written and signed in his own writing, agent's information in his own writing etc.

Even if the person had only been registered, he/she is to be announced under the conditions of article 25, item 3. Even if there is just one document under article 25, item 3, no matter whether it was created by the examined person, the committee is bound to announce his/her affiliation.

Such a legislative approach was approved due to the fact that the former services razed a large number of archival files, preserving only part of the documents or just the person's registration documents. A different approach would serve the objectives of those who ordered the razing.

КАКВО НИ МОТИВИРА WHAT MOTIVATES US

**Евтим Костадинов,
председател
на комисията:**

**Evtim Kostadinov,
Chairman of
the committee:**

Трудно е да се намери истината. Още по-трудно е да се изрече на глас. Всеки е изпадал в тази житейска ситуация. Особено, когато истината е болезнена, засяга човешки съдби, руши доверие, поражда обществено напрежение. Но мъдростта на времето е доказала, че тя винаги изплува. Колкото по-късно, толкова на по-висока цена.

Помагах в процеса на писането на Закона за разсекретяване архивите на бившите тайни служби. Познавам добре сложността на материята. Давах си ясна сметка за опасностите, за рисковете, за очаквания отпор. Станах пряк участник в постигането на широк политически консенсус в 40-ото Народно събрание при приемането на закона. Мъчителен и дълъг се оказа и изборът на членовете на комисията. Мнозина се надяваха, че тя няма да проработи. За тяхно разочарование това не се случи. Днес ние сме екип, независимо от различните си политически пристрастия. Причината за нашето единие е проста - стриктното прилагане на закона. А на атаките, че с неговото изпълнение рушим държавността, бих искал да подчертая моето разбиране, че силна държава има - когато се спазват законите.

The truth is hard to find. And it is even harder to say it out loud. Everyone has been in such life situation. Especially when this truth is painful, affects human fortunes, undermines people's trust, and causes social tension. Yet, the wisdom of time has proven that truth always comes out. The later it is revealed, the higher the price.

I helped in the process of writing the Law for disclosing the archives of the former secret services. I am familiar with the complexity of the matter. I was well aware of the dangers, the risks and the expected opposition. I participated directly in the wide political consensus that was reached by the 40th National Assembly when the law was adopted. The election of the members of the committee also proved to be painful and long. Many people were hoping that the committee will not work. To their disappointment, it did not happen. Today we work as a team regardless of our political affiliation. The reason to be so united in action is simple - the law must be strictly followed. To the attacks claiming that the state system is undermined through its implementation, I would like to emphasize my opinion that the state is strong when the laws are respected.

Орхан Исмаилов
заместник-председател
на комисията:

Имам късмета да се родя в края на 70-те години на миналия век. Пропузнах събития като лагерите, насилствената колективизация, "доброволното" преименуване. Хора от рода ми са изпитали на гърба си цялата им прелест.

Затова смятам, че отварянето на досиетата е важна предпоставка за катарзиса, за моралното пречистяване на обществото, без което винаги ще ни гложди червеят на съмнението кой кой е в българското политическо, икономическо и духовно пространство.

Историята отреди на нацията ни немилостивата съдба на всеки 25-30 години да започва от нулата, сменяйки кардинално вектора на социалното развитие. Вече 18 години залагаме темели, които или излизат криви, или твърде плитки. Пожелавам на своите сънародници и на себе си да последваме примера на онзи обикновен германец, който след разгрома през 1945 г. всеки ден ходел в центъра на града, измъквал от руините здрави тухли, остъргвал ги от варта, подреждал ги старателно и се прибирал. На въпроса защо го прави, отговарял, че когато започне строителството на нови сгради, тухлите ще потръбват. Струва ми се, че в труда на комисията има нещо от стоицизма на историческия оптимизъм на този безименен германец.

Румен Борисов
секретар на комисията:

Липсата на информация за истинността поражда несигурност и обърканост в обществото ни! Морален е ангажиментът да намалим тази обърканост като отворим онези страници, които ни правят така уязвими в нашето всекидневие.

Orhan Ismailov
Deputy Chairman
of the committee:

I had the chance to be born in the end of the 1970s. I have skipped such events as the political camps, the forced collectivization, the so called "voluntary" change of names. Some of my relatives experienced all their "charm".

That's why I believe that disclosing the files is an important prerequisite for the catharsis, the moral purification of society; otherwise the uncertainty who is who in the Bulgarian political, economic and spiritual field would stay forever.

History has allotted our nation the merciless fate to start anew every 25-30 years, basically changing the social development vector. For 18 years now we have been digging the foundations, and they have always turned out to be either too distorted, or too shallow. I wish to my compatriots and to myself to be able to follow the example of an ordinary German who, after the 1945 defeat, used to go to the centre of town every day, pulled out of the ruins bricks that remained whole, scraped off the lime, dilligently arranged them and went home.

When asked why he did that, he answered that when the construction of new buildings began, the bricks would come in handy. The committee's work in some way reminds me of the historic optimism of this nameless German.

Rumen Borissov
Secretary of the committee:

The lack of information on the authenticity arouses uncertainty and confusion in society! It is our moral obligation to reduce the confusion by opening the pages that make us so vulnerable in our everyday life.

Апостол Димитров:

Имах достатъчна основания, и обществени, и лични, за да се откажа от депутатския си мандат в 40-ото Народно събрание и да приема предложението за член на комисията. Решението ми не разбраха дори най-близките ми хора и приятели. Един от основните ми мотиви бе да науча истината за ДС. Не скривам, че съм изпитвал респект и уважение към институцията, отговорна за националната сигурност.

Година по-късно оценката ми за нея не е еднозначна. А на тези, които критикуват закона и омаловажават дейността на комисията ще припомня една мисъл на Белински, че "...най-горчивата истина е по-добра от най-приятното заблуждение..."

Валери Кацунов:

В Библията е записано: "В началото бе словото. И словото бе у Бога" А историците казват: В началото на човешката цивилизация бяха писмените текстове. Хората вярваха, че в тях е Истината. И текстовете се пазеха от Архивари. Архиварите записваха и пазеха словата и деянията на първите сред хората.

После дойдоха Историците. И те започнаха да четат текстовете на Архиварите и да пишат свои текстове. Така те написаха Историята на хората. Техните текстове се пазят в архиви.

Измина време и се оказа, че някои от текстовете, колкото и да са пълни - не носят цялата Истина за първите сред хората. Сега вече знаем - това са текстове не на Историци, а на Писатели. И техните текстове също се пазят в архиви.

После дойдоха Политиците. Те прескочиха Архиварите и Историците и уповавайки се само на Писателите започнаха да пишат свои текстове.

Apostol Dimitrov:

I had many reasons, both civic and personal, to reject my deputy mandate in the 40th National Assembly and to accept the offer to become member of the committee. Even my closest people and my friends could not understand my decision. One of my main motives was to find out the truth about the State Security. I do

not hide that I have had feelings of respect to the institution that was responsible for the national security.

A year later, my assessment is not so one-sided. And to those who criticize the law and diminish the committee's activity, I would like to call to mind what Belinsky said, "...the bitterest truth is

better than the most pleasant delusion..."

Valeri Katsunov:

The Bible reads: "In the beginning was the Word, and the Word was with God". Historians say: In the beginning of human civilization were the written texts. People believed that the Truth was in them. And the texts were kept by Archivists. The Archivists wrote down and preserved the words and the deeds of the first among equals.

Then came the Historians. And they began reading the texts of the Archivists and to write their own texts. Thus they wrote the History of People. Their texts are kept in archives.

Time passed and it turned out that some of the texts, however many-coloured they can be - do not have the whole truth about the first among equals. We now know - those were not Historians' texts, but Writers' ones. And their texts are also kept in archives.

Then came the Politicians. They omitted the Archivists and the Historians and, relying solely on the Writers, started writing their texts. But

ве. Но и техните текстове се пазят в архиви. Накрая дойдоха Тайните хора. Те проследиха Историците и Политиците и понеже вече бе ясно, че Истината се пази в архиви, направиха свои архиви и затвориха в тях истината за Хората.

И днес ние от комисията разтваряме техните хранилища, защото Хората трябва да знаят цялата Истина за себе си и за своята История.

their texts are kept in archives, too.

In the end came the Secret people. They followed the Historians and the Politicians and since it was already clear that Truth is kept in archives, they made their own archives and sealed inside them the truth about People. Today, we, the members of the Committee, are opening their repositories, because People must know all the Truth of themselves and of their History.

Георги Георгиев:

Стремях съм се дейността ми като член на комисията да бъде подчинена на идеята чрез точното приложение на Закона за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към ДС и разузнавателните служби на БНА да се създават условия и предпоставки за обективния прочит от обществото на историческия период 1944-1991 г., в частта му, свързана с Държавна сигурност.

Резултатите от взетите решения на комисията да насочват политическите субекти на държавните органи към съобразяване с опита от миналото в процеса на изграждане на съвременни демократични институции в областта на националната сигурност и осъзнаването от ползата и необходимостта от граждански контрол над дейността им.

Екатерина Бончева:

"Какво да се прави като всички сме копелета на комунизма!"

Адам Михник

Georgi Georgiev:

I have always been trying to dedicate my activity as a member of the committee to the accurate application of the Act for disclosing the documents and announcing affiliation of Bulgarian citizens to the State Security and the intelligence services of the Bulgarian National Army and therefore to set the premises for the society's unbiased reading of the 1944-1991 historical period, in the

section dealing with the State Security.

The results of the committee's decisions should direct the political characters of the state bodies to complying with past experience in the process of building the modern democratic institutions in the field of national security and realizing the benefit and the necessity of civil control over their activity.

Ekaterina Boncheva:

"We can't help the fact that we are all bastards of communism!"

Adam Michnik

Татяна Кирякова:

Споделям ценностите - свобода, справедливост и солидарност. Сега, вече прочела толкова папки, се убеждавам, че ДС в онези години, е била далеч от тези ценности.

Машина за задушаване на свободата. Много често крайно несправедлива. За съжаление в голямата си част обслужваща една солидарна върхушка, която има не малка вина в компрометирането не само на социализма, но и на успешния преход към демокрация.

Давам си също сметка, че достойни хора, обвързали се с тайните служби, са вярвали искрено, че помагат на отечеството. Надявам се един ден историята да отсее зърното от плевелата. Няма да е лесно, но поуките от миналото са важни за бъдещето.

И изобщо, нека, захванали се с тази народна работа, да не забравяме онези гуми на Апостола: "Кажете ми, байо, кривоциите, и аз да ти кажа твоеите, па да се поправам и да вървам напрег."

Tatyana Kiryakova:

I share the values of freedom, justice and solidarity. Now that I have read so many files, I am convinced, that the State Security back then was quite far from these values.

A freedom-devastating machine. Oftentimes utterly unfair. Unfortunately, for the most part it was serving a united authority that played a major part in bringing disgrace not only on socialism, but on

the successful transition to democracy, too.

I realize that there were also reputable people who committed themselves to the secret services, because they sincerely believed that they are helping the fatherland. I hope that one day history will manage to sift out the chaff. It will not be easy, but the moral lessons of the past are important for the future.

All in all, let us, who have taken up this job, not forget the words of the Bulgarian Apostle of Liberty, "Tell me your wrongdoings, goodman, so that I tell you mine and we mend our ways and go on".

Тодор Трифонов:

Основният мотив да приема участие в Комисията по досиетата е убеждението, че новосъздаденият закон регламентира разумни и ефективни механизми за решаване на проблема с разкриване документите на бившата Държавна сигурност. Обявяването на сътрудниците ѝ, които заемат публични длъжности или извършват публични дейности, повдига една завеса в отговор на дългогодишните очаквания на обществото. Много по-важна за мен функция на комисията обаче е тази по създаване на централизиран архив на всички документи на органите на Държавна сигурност, които да бъдат на разположение на изследователите и в крайна сметка да се съхранят за поколенията.

Todor Trifonov:

The main motive for me accepting to participate in the Secret Files Committee is my conviction that the newly established law regulates reasonable and effective mechanisms for solving the problem of disclosing the former State Security files. Announcing the collaborators who occupy public positions or do public activities lifts a curtain that the society long-ago expected to be lifted. Yet, in my opinion the Committee's

function to establish centralized archives of all the documents of the State Security bodies is much more important in order to make them available to researchers and, eventually, preserve them for the generations to come.

ДЕЛА ПО ДОКУМЕНТИ *

ACTS ON DOCUMENTS *

Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия беше избрана на 5 април 2007 г. с решение на 40-ото Народно събрание. Министерският съвет трябваше да осигури на комисията и администрацията ѝ до 18 август 2007 г. необходимите работни помещения и технически средства за осъществяване на нейната дейност и за приемане на документите от различните ведомства по чл. 1 от закона и съхраняването им в Централизиран архив. Независимо от техническите неудобства и затруднените условия, комисията започна работа в предоставените ѝ няколко кабинета на народни представители. В съответствие със своите правомощия Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към ДС и разузнавателните служби на БНА е проверила и обявила имената на български граждани, заемали или заемащи публични длъжности, за които е установена принадлежност към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, както следва:

- регистрирани кандидати за народни представители в Европейския парламент - проверени 144 лица, обявени 6 лица;
- членове на Конституционния съд - проверени 36 лица, обявени 3 лица;
- членове на Висшия съдебен съвет - проверени 148 лица, обявени 15 лица;
- президент и вицепрезидент - проверени 8 лица, обявени 2 лица;
- служители в администрацията на президента - проверени 105 лица, обявени 21 лица;
- кандидати за управителен съвет на БНР и на БНТ - проверени 6 лица, не е установена принадлежност;
- кандидати за генерален директор на БНТ и на БНР - проверени 12 лица, не е установена принадлежност;

* Данните са до 29 февруари 2008 г.

The Committee for disclosing the documents and announcing affiliation of Bulgarian citizens to the State Security and the intelligence services of the Bulgarian National Army was elected on 5 April 2007 with resolution of the 40th National Assembly. The Council of Ministers had to provide by 18 August 2007 the committee and its administration with the necessary working premises and the technical means for carrying out its activities and for the reception of the documents coming from various administrations in accordance with article 1 of the Law and their preserving in a Centralized archive. Despite the technical inconveniences and the difficult circumstances, the committee did start its work, in the few deputies' offices that were placed at its disposal. In conformity with its authority the Committee for disclosing the documents and announcing affiliation of Bulgarian citizens to the State Security and the intelligence services of the Bulgarian National Army has examined and announced the names of Bulgarian citizens who once held or still hold public positions, who have been affiliated to the State Security and the intelligence services of the Bulgarian National Army, as follows:

- Registered candidate members of the European parliament - 144 people examined, 6 people announced;
- Members of the Constitutional Court - 36 people examined, 3 people announced;
- Members of the Supreme Judicial Council - 148 people examined, 15 people announced;
- President and vice-president - 8 people examined, 2 people announced;
- Employees at the presidential administration - 105 people examined, 21 people announced;
- Candidate members of the Boards of managers of the Bulgarian National Television and Radio Bulgaria - 6 were examined, no affiliation determined;
- Bulgarian National Television and Radio Bulgaria General executive candidates - 12 were examined, no affiliation determined;

* Data as of 29 February 2008

- омбудсман, заместник-омбудсман и главен секретар - проверени 3 лица, не е установена принадлежност;

- народни представители - проверени 1794 лица, обявени 140 лица;

- членове на ръководството на партия "Никола Петков" - проверени 20 лица, обявено 1 лице;

- членове на ръководни органи на КТ "Подкрепа" - проверени 42 лица, обявено 1 лице;

- членове на Централната изборителна комисия за местни избори 2007 г. - проверени 17 лица, обявени 2 лица;

- регистрирани кандидати за кметове и общински съветници за местни избори 2007 г. - проверени над 44 000 лица, обявени 1360 лица;

- регистрирани кандидати за кметове за частични избори на 16.02.2008 г. - проверени 47 лица; обявено 1 лице;

- министър-председатели, заместник министър председатели, министри, заместник-министри - проверени 673 лица, обявени 117 лица. До 29 февруари 2008 г. комисията е приела 26 решения за установяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия.

Комисията се произнася за всеки отделен случай въз основа на непосредствено запознаване с

- Ombudsman, ombudsman-deputy and secretary-general - 3 people were examined, no affiliation determined;

- National Assembly members - 1794 people examined, 140 people announced;

- Members of the Nikola Petkov Party governing body - 20 people examined, 1 person announced;

- Members of the Confederation of Labour Podkrepa - 42 people examined, 1 person announced;

- Members of the Central Electoral Commission for local elections 2007 - 17 people examined, 2 people announced;

- Registered mayor and municipal councillor candidates for local elections 2007 - over 44 000 people examined, 1360 people announced;

- Registered mayor candidates for the partial election on 16.02.2008 ?. - 47 people examined; 1 person announced;

- Prime ministers, deputy prime ministers, ministers, deputy ministers - 673 people examined, 117 people announced.

As of 29 February 2008, the Committee has adopted 26 resolutions for determining Bulgarian citizens' affiliation to the State Security and the intelligence services of the Bulgarian National Army.

оригиналните документи за лицата. При необходимост прави допълнителни проверки в архивохранилищата и изслушва оперативни работници. Всяко решение е резултат на издирвателна и аналитична дейност.

В работата си Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към ДС и разузнавателните служби на БНА се ръководи от принципа на пълна откритост. Независимо от някои негативни реакции на засегнати лица и кръгове по отношение на закона и стриктното му прилагане, комисията получава обществена и медийна подкрепа за своята работа. За засиления интерес може да се съди и по огромния брой от посещенията в сайта на комисията www.comdos.bg.

Независимо от предоставените три етажа от сградата на ул. "Врабча" 1 за настаняване на администрацията на комисията и за обособяване на читалня за гражданите, основен проблем остава нерешаването на въпроса с липсата на сграден фонд, в който да се изгради Централизираният архив и да се съберат всички документи на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия. Това затруднява работата на комисията и поставя в зависимост от органите, съхраняващи тези документи, ефективността на нейната работа. Оттук се пораждаат съмнения в обществото, че на комисията не се предоставят всички документи и не се обявяват имена на лица, заемащи публични длъжности, за които се предполага принадлежност към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия.

Затова основният приоритет в работата на комисията е подготовката и приемането на всички документи на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, за да се създаде регламентираният в Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия Централизиран архив.

The Committee judges on every single case on the grounds of direct examining of the original documents of the people. If necessary, it does further examinations in the archives depositories and hears operative workers. Each decision is the result of investigative and analytical activity.

In its work, the Committee for disclosing the documents and announcing affiliation of Bulgarian citizens to the State Security and the intelligence services of the Bulgarian National Army follows the principle of complete openness. Despite some negative reactions of affected people and circles regarding the law and its strict enforcement, the committee gets the public and the media support for its work. The high interest showed can be judged by the large number of people visiting the committee's web page: www.comdos.bg.

Regardless of the fact that the committee's administration was accommodated on three floors at 1, Vrabcha Str. where the public reading-room was also established, one of the main problems remains the need of proper housing where we would be able to establish the Centralized archives and gather all documents of the State Security and the intelligence offices of the Bulgarian National Army. It impedes the committee's proceedings and makes its effectiveness dependent on the bodies that preserve the documents. Consequently, it arouses public suspicion that the committee is not given all documents or that it does not announce the names of people holding public positions, who were allegedly affiliated to the State Security and the intelligence services of the Bulgarian National Army.

Therefore, the main priority in the committee's work is the preparation and reception of all documents of the State Security and the intelligence services of the Bulgarian National Army, so that the Centralized archives that were regulated by the Law for Access and Disclosure of the Documents and announcing affiliation of Bulgarian citizens to the State Security and the intelligence services of the Bulgarian National Army can be established.

ЧЕТАЩИЯТ ЧОВЕК THE READING MAN

Законът за достъп до документите на бившите тайни служби ни задължава да осигурим възможност на гражданите да се запознаят с материалите, съхранени в архивите за тях и за техните близки. Ето защо обособяването на читалня се превърна в една от приоритетните задачи на Комисията по досиетата. Само два месеца след създаването ѝ, макар и при не най-подходящите условия, ние се опитахме да отделим спокойно място за онези, които желаят да научат повече за своето минало. Интересът на гражданите надмина нашите очаквания. Скоро бяхме затрупани от молби на хора, нетърпеливи да се докоснат до документите, съхранени за тях или за техните близки. След преместването на комисията на "Врабча" 1 броят на желаещите да четат пожълтелите с времето папки нарасна още повече. До момента той доближава 3000, а приключилите преписки са вече над 1500. Има за-

The Access to Documents of the Former State Security Service Act obliges us to provide the opportunity for the citizens to examine the materials that concern them and their relatives and are kept in the files. That's why establishing a reading room has become one of the priority tasks of the Secret Files Committee. Just two months after its establishment, although we did not have the most favourable conditions, we tried to secure a quiet place for those who would like to find out more about their past. The citizens' interest exceeded our expectations. We were soon piled with requests of people who were eager to come nearer to their and their relatives' documents that were preserved. After the committee was moved to 1, Vrabcha Str. the number of those who wished to read the files, yellow with age, became even greater. Up to now it is almost 3000, and the settled requests are over 1500. There is an increasing interest co-

силен интерес от страна на публицисти, историци и журналисти.

Повечето граждани са били обекти на тайните служби,

но не са малко и тези, които, като секретни сътрудници някога, днес искат отново да разберат какво съдържат документите, криещи тайните на тяхната агентурна дейност.

Мнозина искат да се убедят дали са унищожени делата им. Попадаме на случаи, при които техните оперативни работници са ги успокоявали, че това се е случило, а сега те с почуда научават, че са били заблудени.

Интересна е реакцията на хората, когато разгръщат архивните документи. Някои се отнасят с насмешка, други са направо изумени от съдържанието в папките. Не са малко и тези, които не съумяват да си съдържат нервите. Често колегите в читалнята стават свидетели на истински драми, особено когато гражданите откриват, че за тях са донесли много скъпи до сърцето им хора. Случва се това да са техните деца, родители, сестри, братя, съпрузи, приятели, роднини. Една част от запознаващите се с материалите се опитват да разберат и оправдаят постъпките на своите близки с това, че са били принудени от обстоятелствата. Други са толкова изненадани, че буквално не могат да реагират, а трети не успяват да потиснат чувствата си и споделят, че ще търсят отговорност за постъпките на своите тайни екзекутори.

У някои от гражданите се забелязва и спонтанно задоволство, особено когато попадат на интересни за тях материали. Заявяват, че ще ги използват като доказателства за оневняването им при воденето на съдебни спорове или обжалване на присъди. Често се случва те да намират и отговори на въпроси, свързани с техния или на техни родственици живот, вълнували ги години наред. Понякога са възмутени от написаното, защото откриват груби фактологически грешки или целенасочено изопачаване на истината. Свидетели сме и на интересни сравнения. Част от гражданите ве-

ming from publicists, historians and journalists.

Most citizens were watched by the secret services,

but there are also many people who once were secret informants and now want to find out the contents of the documents that keep the secrets of their agent activity. Many people would like to convince themselves that their acts have been erased. In some cases, their operative workers were assuring them that it did happen, and now they are surprised to find out that they have been misled.

The reaction of the people when they open the archive documents is quite interesting. Some of them take it as a joke, while others are clearly shocked by the contents of the files. Not a few are not able to hold their nerve. Often the col-

че са се запознавали с досиетата си по време на работата на групи комисии. Сред тях има и такива, които дори твърдят, че откриват наличието на документи, които са липсвали при предишния прочит или проявяват съмнение в липсата на такива при сегашния.

Не е трудно да се открие

разлика в поведението след запознаване с материалите

на лицата, които са били нещатни служители и секретни сътрудници. Повечето избягват какъвто и да било коментар. Разбира се, има и такива, които търсят оправдание за постъпките си в поведението на групи хора, в системата, в контекста на историческото време. Не са редки случаите на агенти, запознаващи се за първи път с досиетата си, да отричат каквото и да било сътрудничество с бившите тайни служби. Прави впечатление, че това поведение най-често се наблюдава при лицата, заемащи публични длъжности по смисъла на закона. Обикновено, след като видят лично материалите, доказващи принадлежност на самите тях към органите на ДС и разузнавател-

leagues in the reading room witness a true drama, especially when the citizens find out that they were reported by people that were really close to their heart. Sometimes those were their children, parents, sisters, brothers, spouses, friends, relatives. Some of those who read the materials are trying to comprehend and excuse their relatives' actions, accepting that they were forced under the circumstances. Others are so surprised that they can hardly react, and the third type of people can not suppress their emotions and state that they would seek responsibility for the actions of their secret executioners.

Some of the citizens demonstrate spontaneous satisfaction, especially if they come across interesting materials. They declare the intention to use them as evidence that frees them from blame in legal proceedings or appeals. They often find the answers of questions related to their life or the life of their relatives, that had worried them all their life. Sometimes they are filled with indignation as they find gross mistakes in the facts or misinterpretations of truth, done on purpose.

We witness interesting comparisons. Some of the citizens have already read their files while working in other committees. Among them we find people who even claim to have found documents that were missing last time or show suspicion that there are documents missing now.

It is not difficult to find

a certain difference in the behaviour after they have read the materials,

speaking of people who used to be supernumerary servants or secret collaborators. Most of them avoid any comments. Naturally, some of them find excuses for their actions in other people's behaviour, in the system, in the context of the historic time. Quite often the agents who see their files for the first time are denying any form of collaboration to the former secret services. It strikes us that such behaviour is most often demonstrated by people who occupy lawful public positions. Typically, after they personally

ното управление на МНО, те автоматично отричат, че са знаели за принадлежността си към органите по чл. 1. Някои дори твърдят, че никога не е искано тяхното съгласие за сътрудничество и настояват имената им да бъдат извадени от решенията на Комисията по досиетата. Имаше случай, при който кандидат за общински съветник доведе вербувания го оперативен работник, за да му обясни как точно е оформено делото му.

Много от гражданите искат и получават копия от документите си. Някои заявяват, че ще ги покажат на свои близки. Има и такива, които обясняват, че ще ги публикуват в медиите, а други споделят, че имат намерение да напишат и книга. Направените до момента копия на документи надвишават 10 000 листа. Независимо че в закона е записано, че при копията се заличават имената на третите лица, някои хора недоволстват от този факт. Повече от 500 души вече са подали заявления до комисията с искане да им бъде издадено удостоверение по Закона за политическа и гражданска реабилитация на репресирани лица. Част от тях при получаването на удостоверенията заявяват, че не са удовлетворени от съдържанието на документите. Причините основно са, че не съвпада срокът на търпяната репресия или че деянието им е тълкувано като криминално, а не по политически причини. Има и такива, които не желаят да се запознават със самите документи, а искат да получат само удостоверения, които да ползват, за да бъдат парично обезщетени.

За близо 300-те заявители, в документите, получени в комисията, няма данни да са били щатни, нещатни служители или секретни сътрудници на бившата Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, както и за това, че са били обект на разработка. Идвайки при нас, мнозина смятат, че ще намерят обяснение за всички сполетели ги беди през изминалите години. Често дори с неудовлетворение приемат факта, че

към тях не е бил проявен интерес от страна на ДС.

see the materials that prove their own affiliation to the SS bodies and the Intelligence Directorate of the Ministry of Exterior, they automatically deny that they knew about their affiliation to the bodies under article 1. Some even claim that they have never been asked to give their consent to collaborate and insist upon removing their names from the resolutions of the Secret Files Committee. Once, a municipal councillor candidate brought along the operative worker who recruited him in order to explain him how exactly the act had been drawn up.

Many citizens request and receive copies of their files. Some declare they would show them to relatives. There are also people who explain that they would publish them in the media, while others share that they intended to write a book. The copies of documents made so far exceed 10 000 sheets. Although the law prescribes that in the copies the third person names are to be erased, some people show discontent.

Over 500 people have already filed in petitions to the committee, with the request to be issued a certificate following the Political and Civil Vindication Act for Individuals who Have Undergone Repressive Actions. Upon receipt of the certificates, some of them state that they are not satisfied with the documents' contents. The basic reasons for that are that either the period of the repression does not coincide, or their action is interpreted as criminal, rather than by political reasons. Others do not wish to get acquainted with the documents, but only need the certificates in order to receive financial compensations. For the nearly 300 applicants, in the documents received in the committee there is no data revealing whether they were regular, supernumerary servants or secret collaborators of the former State Security and the intelligence services of the Bulgarian National Army, or that they were subject of investigation. When they come to us, the majority of people think that they will be able to find explanation for all misfortunes they had in the past years. Often, they even remain unsatisfied by the fact that

the SS has not shown any interest in them.

Някои смятат, че има такива документи, но подозират, че са скрити, за да бъдат на даден етап манипулирани или същите са били унищожени неправомерно. Основание за това им давали подмятания на техни познати, близки до бившите секретни органи на тоталитарната власт преди 1989 г., които често ги плашели с думите: "Ако знаеш колко голямо е досието ти...!" Обикновено това се случвало, когато тези хора подавали документи за задгранични паспорти. Граждани си спомнят, че при среща с началника на съответния отдел им била показвана голяма купчина от папки, като им обяснявали, че това са доноси срещу тях и при това положение просто нямало как да бъдат пуснати да пътуват зад граница. Когато открият, че за тях липсват следи в архивите, често тези хора не пестят упреците си към службите и настояват за повторна проверка от страна на комисията.

При контактите с гражданите най-важното за нас е да спечелим тяхното доверие. Това, разбира се, не е лесно, защото досега тези хора не са получавали пълен и изчерпателен отговор на въпроси от тяхното драматично

КОМИСИЯ	
ПО ДОСИЕТАТА	
Анонимна анкета	
Възраст:	
☐ до 35 години ☐ до 50 години ☐ над 50 години	
Пол:	
☐ мъж ☐ жена	
Образование:	
☐ основно ☐ средно ☐ висше	
Професия:	
.....	
1. С какви материали бихте желали да се запознаете:	
☐ на наблюдаван гражданин от органите на ДС ☐ на гражданин, съпричастен с дейността на ДС ☐ на документи, свързани с дейност, касаеща мои близки	
2. С каква цел четете документите:	
☐ лична информация ☐ научноизследователска дейност ☐ публицистична дейност	
3. Изненадан/а ли сте от прочетеното?	
.....	
4. Какво най-много Ви смущава в прочетеното?	
.....	
5. Бихте ли потърсили контакт с хората, имащи отношение в разглежданите от Вас документи?	
.....	
6. Според Вас има ли смисъл от отварянето на архивите на бившата ДС?	
.....	
7. Какво бихте препоръчали на Комисията?	
.....	
.....	
.....	

Some believe that such documents exist but they suspect that they were hidden in order to be manipulated at some point, or were illegally erased. The reason for that were hints dropped by acquaintances of theirs who were close to the former secret services of the totalitarian authority before 1989, who had often threatened them with the words, "You should see how long your file is!..." It usually happened when these people were applying for passports for abroad. The citizens recall that at the meetings with the head of the department, a large pile of files was shown to them, with the explanation that all these were reports against them, therefore they could not be allowed to travel abroad. When they

find out that there is no track of them in the archives, these people reproach the services and insist on the committee to repeat the examination.

In the contacts with the citizens it is most important for us to win their trust. That is not easy, of course, having in mind that so far these people have not received a complete and thorough answer to questions regarding their dramatic past. The negative attitude towards the institutions, accumulated for years, is often di-

минало. Негативното отношение към институциите, трупано с години, нерядко рефлектира върху служителите на комисията. Когато отговорът на исканията на част от хората не се покрива с очакванията им, има случаи, когато те дори не съдържат агресията си. Имало е и случаи, когато отделни граждани са изказвали подозрение, че администрацията на настоящата комисия е от сътрудници на бившата Държавна сигурност. Това ни мотивира да бъдем пределно търпеливи, да водим спокоен разговор, да отговаряме аргументирано и максимално изчерпателно, дори допълнително да запознаваме хората със закона, за да се убедят сами, че са сбъркали в преценките си. За да сме максимално близко до нашите читатели, за да очертаем обективна картина на нашите взаимоотношения, им предлагаме да попълнят анонимна анкета. За нас тя представлява документ от архива на самата комисия, който след време допълнително ще помогне на изследователите на цялостната система на някогашните тайни служби.

rected to the committee officials. When the answer to their requests does not meet their expectations, in certain cases some of the people can not restrain their aggression. Occasionally, particular citizens have expressed their suspicion that the administration of the current committee consisted of collaborators of the former State Security. It motivates us to be extremely patient, lead a balanced conversation, give well-grounded and comprehensive answers, even to further inform people of the law, so that they can come round that they have made a mistake in their judgements.

In order to be as close as possible to our readers, so that we can draw an impartial picture of our relations, we offer them to fill an anonymous questionnaire. For us, it is a document of the committee's archive which will later additionally help the researchers of the overall system of the former secret services.

ПОГЛЕДЪТ НА ОБЩЕСТВОТО SOCIETY'S POINT OF VIEW

Данни от Национално представително изследване на Националния център за изследване на общественото мнение, проведено от 28 февруари до 5 март 2008 г.

Figures from the National representative survey of the National Public Opinion Centre, taken from 28 February to 5 March 2008.

В настоящото изследване регистрираме като цяло позитивни обществени нагласи към закона, който регламентира дейността на Комисията по досиетата. Мнението, че не са нужни промени в този закон е значително по-масово разпространено от това, че промени са наложителни.

The present survey registers, in general, a positive attitude towards the law that regulates the Secret Files Committee's activity. The opinion that the law needs not to be amended is considerably more popular than the opinion that it is urgently necessary to amend it.

Нежеланието за промени в закона е по-присъщо на хората, които проявяват интерес към него - мъжете, високообразованите респонденти, жителите на столицата и на големите градове. Сред голямата част от елита няма настроения срещу закона, а скептичните нагласи се отнасят по-скоро до пречките за прилагането му.

The unwillingness to change the law is more typical for those who show interest towards it - the men, the highly educated respondents, the inhabitants of the capital and the larger towns. For the most part, the elite are not ill disposed towards the law, and the skeptical attitudes are mostly due to the impediments in its implementation.

Няма нито една обществена прослойка, сред която исканията за промяна на закона доминират над желанието за неговото запазване в непроменен вид. Дори хората, които нямат доверие на комисията не смятат за нужно да се правят промени в закона в посока да се ограничи отварянето на досиетата.

There is not a single social layer for which the wish to change the law prevails over the wish to preserve it unchanged. Even those who do not have confidence in the committee do not think it is necessary to make changes in law aiming at restricting the disclosing of the files.

Половината от българите са на мнение, че начинът, по който сега комисията огласява досиетата не застрашава по никакъв начин националната сигурност. Мъжете, хората в активна трудова възраст, образованите

Half of the Bulgarians are of the opinion that the method the committee uses now to announce the files, does not in any way threaten the national security. Men, actively working people, the educated respondents, two thirds of

* В проучването са интервюирани 1000 лица, в 125 гнезда, в 86 населени места

* 1000 people, in 125 nests, in 86 settlements were interviewed in the survey

респонденти, две трети от столичаните, както и заможните българи са убедени, че огласените данни не застрашават националната ни сигурност.

Една пета от всички интервюирани твърдят, че отварянето на досиетата по буквите на закона застрашава националната ни сигурност, като така мислят преди всичко симпатизантите на БСП.

44% се обявяват за разкриване на агентурното минало на всички публични фигури у нас, а 25 % са против. Доста висок остава дялът на хората, които нямат мнение по въпроса - 31%. Без мнение, а вероятно и не особено информирани по темата остават предимно представителите на маргиналните обществени прослойки - необразованите, жителите на малките населени места, бедните и представителите на малцинствата.

Твърдо против огласяването на информация за всички публични личности са главно хора на възраст над 50 години и образованите респонденти. Сред симпатизантите на БСП натежава мнението, че не трябва да се огласява информация за принадлежност към службите на ДС на заемащите публични длъжности.

Доста по-еднозначно и категорично е общественото мнение в отговор на въпроса: "Трябва ли лица, които са с агентурно минало да участват във властта?" 58% се обявяват против достъпа на бивши агенти до властта, а 13% не възразяват лица с агентурно минало да заемат възлови управленски постове.

13% са българите, които биха се обърнали към комисията, за да проверят има ли материали за тях лично или за техни близки. Три четвърти от интервюираните нямат намерение да контактуват с комисията по какъвто и да е повод.

the inhabitants of the capital, as well as the wealthy Bulgarians are convinced that the data announced does not pose danger to our national security.

One fifth of all interviewed claim that opening the files would threaten our national security, most of them being Bulgarian Socialist Party sympathizers.

44% declare that they support the idea to disclose the agent past of all public figures in Bulgaria, while 25% object to that. The percentage of people who have no opinion on the matter still remains quite high - 31%. Having no opinion and probably not particularly informed on the subject remain mainly the representatives of marginal social layers - the uneducated, the inhabitants of smaller settlements, the poor, and the minority representatives.

Firmly stating that they are against announcing information of all public people are mostly people aged over 50 and the educated respondents. Within the Bulgarian Socialist Party the opinion forms that information of affiliation to the Social Security services of those who hold public positions should not be announced.

The public opinion in response to the question "Should people who have had agent past take part in the governing system" is much more determined and explicit. 58% declare themselves against the access of former agents to the authorities, while 13% do not object to people having agent past taking key governing positions.

13% of the Bulgarians would contact the committee in order to check whether there are any materials concerning them personally or concerning relatives of theirs. Three fourths of the interviewed do not intend to contact the committee under any circumstances.

Очевидно въпрос на личен избор остава това, дали да се запознаеш с материали за теб, ако има такива. Половината от хората твърдят, че не биха желали да се запознаят с материалите за себе си, дори в случай, че има такива. Поставени в хипотетична ситуация на избор, жените по-често от мъжете отказват да се запознават с евентуални материали за тях от архива на ДС.

Особено категорично отхвърлят подобна възможност (да се запознават с материали за себе си) хората на възраст над 50 години. От само себе си се налага изводът, че вероятно част от тях погодират за какво става дума и не искат да се връщат назад във времето. От позициите на житейския си опит и мъдрост, някои хора предпочитат да не се обръщат назад, включително и за да не се разочароват от свои близки и познати.

17% от българите посочват, че се интересуват от това как работи Комисията по досиетата. НЦИОМ регистрира по-висок от средния интерес сред мъжете, сред хората на възраст над 50 години, сред живеещите в столицата, но и в селата. Избирателите на ДСБ и на Атака също декларирали по-висок от средния интерес към дейността на комисията. Различни са аргументите, които обуславят интереса на цитираните групи и обществени прослойки. От една страна, мъжете винаги са били по-изкушени от политиката и актуалните събития в сравнение със жените. От друга страна, съществуват определени таргет-групи, за които темата е част от биографията, от социалната среда, от местната клюка и от жизнената философия.

Ако търсим резултат от усилията на комисията да ангажира общественото внимание, то засега го откриваме главно сред младите хора, доколкото една немалка част от възрастните традиционно се интересуват от

Obviously, it remains a matter of personal choice whether to examine the materials concerning yourself, if there are any. Half of the people claim that they would not like to examine the materials that concern them even if there were any. Under a hypothetical situation, forced to make a choice, women refuse more often than men to examine materials of the State Security archives that might concern them.

Particularly determined in their refusal (to examine materials concerning them) are the people aged over 50. We arrive at the conclusion that probably most of them suspect what was going on and do not wish to go back in time. From a position of life experience and wisdom, some people prefer not to look back, sometimes even for the reason that they would not like to be disappointed of their friends and acquaintances.

17% of the Bulgarians indicate that they take interest in the way the Secret Files Committee works. The National Public Opinion Centre registered higher than average interest among men, people aged over 50, inhabitants of the capital, but also villagers. The electorate of the Democrats for Strong Bulgaria and the Attack party also declare higher than average interest in the Committee's activity.

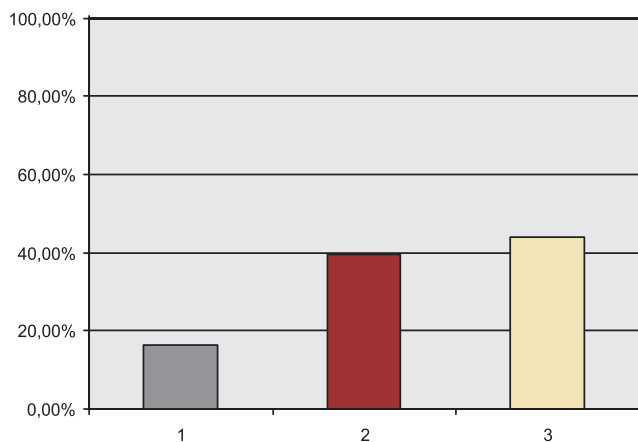
There are various arguments that account for the above mentioned groups and social layers' interest. On one hand, men have always been more tempted by politics and the events of the day compared to women. On the other hand, there are certain target groups that perceive this subject as a part of their biography, social environment, local rumours and philosophy of life.

If we try to find the results of the Committee's efforts to attract public attention, for the time being we find them mostly among the young people, as far as a considerable part of the elderly people traditionally show interest in the

темата (18% от хората на възраст 50-59 години и 17% от респондентите на възраст над 60 години). В резултат от работата на комисията днес два пъти повече са младите хора, които са започнали да проявяват интерес в сравнение с тези, които са загубили интереса си към темата за последната година. Загубата на интерес към работата на комисията сред хората на средна възраст може да се интерпретира и в контекста на факта, че вече са изнесени данни за повечето от висшите постове в държавата.

subject (18% of the people aged between 50-59 and 17% of the respondents aged over 60). As a result of the committee's work, today twice as many young people have started to show interest compared to those who lost their interest on the subject during last year. The loss of interest towards the committee's work among the middle-aged people can be interpreted in the context of the fact that data has been already announced for most of the high-ranking positions in the country.

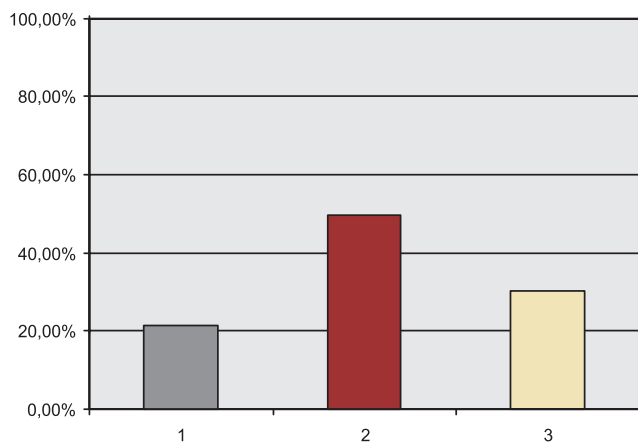
Необходима ли е според Вас промяна в закона, за да се ограничи отварянето на досиетата?

1. по-скоро да	16.4%
2. по-скоро не	39.5%
3. не мога да преценя	44.1%
общо	100.0%

Do you think it is necessary to change the law in order to restrict the opening of the secret files?

1. it's rather necessary	16.4%
2. it's rather not necessary	39.5%
3. I can't decide	44.1%
total	100.0%

SOCIETY'S POINT OF VIEW

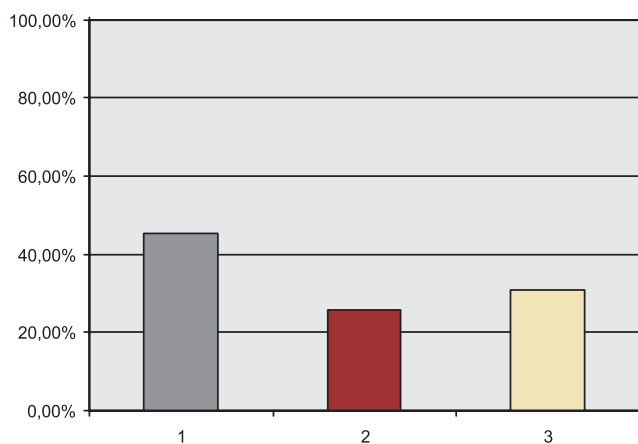

Смятате ли, че отварянето на
госиетата застрашава по някакъв
начин националната сигурност?

1. да	21.3%
2. не	48.7%
3. не мога да преценя	30.1%
общо	100.0%

Do you think that opening the secret
files in some way threatens national
security?

1. yes	21.3%
2. no	48.7%
3. I can't decide	30.1%
total	100.0%

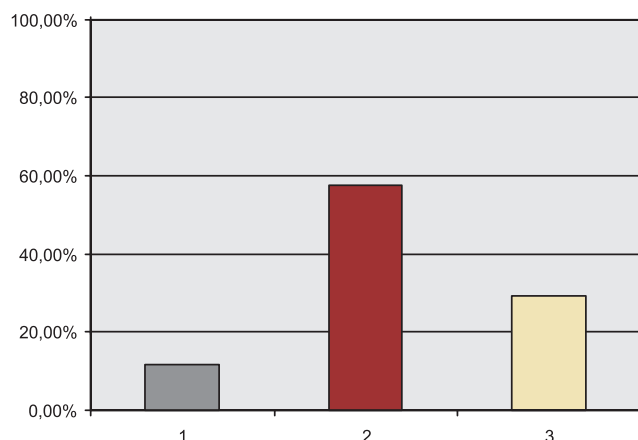
Смятате ли, че информацията за
агентурното минало (принадлеж
ност към бившата ДС и РС на БНА)
на всички публични лица трябва да
бъде огласена?

1. да	44.0%
2. не	24.9%
3. не мога да преценя	31.1%
общо	100.0%

Do you think that information on
agent past (affiliation to the former SS
and the intelligence services of the
Bulgarian National Army) of all public
people should be announced?

1. yes	44.0%
2. no	24.9%
3. I can't decide	31.1%
total	100.0%

ПОГЛЕДЪТ НА ОБЩЕСТВОТО

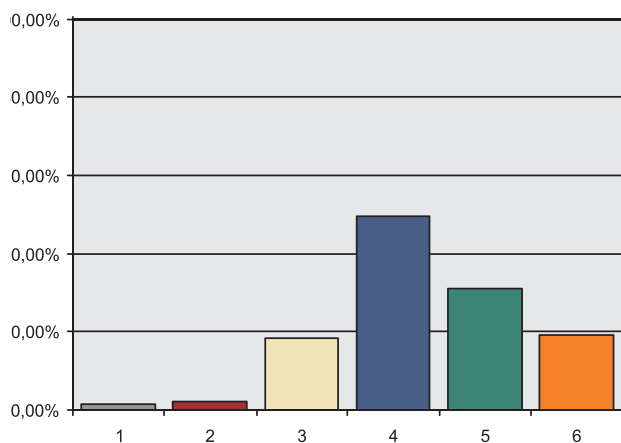

Смятате ли, че лица, които са с агентурно минало (свързани с бившата ДС и разузнавателните служби на БНА) трябва да участват във властта?

1. да	13.1%
2. не	58.0%
3. не мога да преценя	28.9%
общо	100.0%

Do you think that people with agent past (affiliated to the former SS and the intelligence services of the Bulgarian National Army) should take part in the governing system?

1. yes	13.1%
2. no	58.0%
3. I can't decide	28.9%
total	100.0%

Бихте ли искали да се запознаете с материалите за Вас, в случай, че разберете, че има такива?

1. да и вече го направих	0.4%
2. да, подах съм молба и очаквам отговор	0.5%
3. да бих искал, но още не съм го направил	18.9%
4. не	48.9%
5. не мога да преценя	12.8%
6. въпросът не се отнася до мен (роген съм след 16 юли 1973 г.)	18.5%
общо	100.0%

Would you like to examine the materials concerning you, in case you find out there were any?

1. yes, and I have already done that	0.4%
2. yes, I have filed an application and I await response	0.5%
3. yes, I'd like to, but I still haven't done it	18.9%
4. no	48.9%
5. I can't decide	12.8%
6. the question does not concern me (I was born after 16 July 1973)	18.5%
total	100.0%

ПРЕДИСТОРИЯТА BACKGROUND

1990 година. На 5 януари с решение на Министерския съвет се закрива Шесто управление на Държавна сигурност. Междувременно въпросът за архивите на бившата ДС вече е поставен на Кръглата маса. На 23 август Седмото Велико народно събрание създава 7-членна комисия с председател депутата от БСП Георги Тамбуев, чиято задача е да огласи сътрудниците на ДС в парламента.

1991 година. Дейността на комисията "Тамбуев" е прекратена, след като на 23 април в серия от публикации на в. "Факс" са обявени 33 имена на депутати, сътрудничили на Шесто управление на ДС. Списъкът не е официален документ, но предизвиква скандал и блокира процеса за отваряне архивите на бившата ДС.

1992 година. Образувано е дело за унищожаване архивите на ДС. О.з. генерал Атанас Семержжиев и о.з. генерал Нанка Серкеджиева са обвинени за унищожаването на 144 235 досиета на бившата ДС. На 13 декември същата година министър-председателят в оставка Филип Димитров издава заповед KB 215, според която всеки депутат може срещу 100 лв. да получи документ от МВР с информация дали е сътрудничил на бившата ДС (с изключение на Първо и Шесто управление).

1993 година. 36-ото Народно събрание, по предложение на депутата от СДС Любомир Павлов, приема Решение №14, което гласи, че "не са държавна тайна сведенията за

Year 1990. On January 5 a Decree of the Council of Ministers closed the State Security Sixth Directorate. Meanwhile the issue of the former SS files had already been brought out at the Round table. On August 23 the Seventh Grand National Assembly established a 7-man committee presided by Bulgarian Socialist Party deputy Georgi Tambuev who had the difficult task of announcing the State Security collaborators in the parliament.

Year 1991. The Tambuev committee's activity ceases after a series of publications in Fax newspaper leading to the announcement of 33 deputies' names on April 23, who had been collaborating to the SS Sixth Directorate. The list is not an official document but it raises scandal and blocks the process of opening of the former SS files.

Year 1992. Action is brought for the SS files to be destroyed. Reserve office general Atanas Semerdjiev and reserve general Nanka Serkedjieva have are accused of razing 144 235 files of the former SS. On December 13 that year, the retiring Prime Minister Philip Dimitrov issues Ordinance KB 215, which specifies that each deputy will be able, upon payment of 100 BGN, to obtain a document from the Ministry of the Interior, containing information whether he was collaborating to the former State Security (with the exception of First and Sixth Directorate).

Year 1993. The 36th National Assembly, upon proposal of the Union of the Democratic Forces Lyubomir Pavlov, adopts Resolution #14 which runs as follows, "the ingelligence of the meth-

методите, средствата, както и агентурната информация на ДС за периода до 13 октомври 1991 година." Решението не е изпълнено до този момент.

1997 година. 38-ото Народно събрание приема първия Закон за достъп до документите на бившата ДС и РУ на ГЩ. Комисията, създадена на основата на този закон и председателствана от тогавашния министър на вътрешните работи Богомил Бонев, огласява в Народното събрание имената на 23-ма политици и държавни служители, работили за бившата ДС. 14 от тях са депутати от тогавашния парламент. Законът няма лустрационен характер. С решение на Конституционния съд №10 обаче е отнета възможността да бъдат обявявани имената на лицата с принадлежност към ДС, за които са запазени само регистрационни документи - т. е. категорията на така наречените "картотекирани".

2001 година. 38-то Народно събрание изменя и допълва Закона за достъп до документите на бившата ДС и бившето РУ на ГЩ. В обхвата му се включват и документите на бившия разузнавателен отдел на гранични войски. На мястото на комисията "Бонев" са създадени 2 комисии: 7 - членна, постоянно действаща, с председател Методи Андреев и втора, която не е постоянно действаща, с председател Георги Ананиев. Тя се свиква по искане на председателя на първата комисия и установява окончателно принадлежността на дадено лице към бившата ДС или РУ на ГЩ. На 30 май същата година Конституционният съд, сезиран от 54-ма депутати, се произнася, че законът не е противоконституционен, с изключение на един текст, който съответно е отменен. Комисията "Андреев" излиза общо с 10 доклада, в които обявява принадлежност. По този закон са проверени молбите на 23 хиляди граждани, 44 хиляди кандидати за кметове и общински съветници и 1504 лица, кандидати за високи постове в държава-

ods, means and the agents' information of the SS for the time period until 13 October 1991". The resolution has not been put into effect as of this moment.

Year 1997. The 38th National Assembly adopts the first Access to the Former State Security and the General Staff Intelligence Directorate Files Act. The committee, established on the basis of this law and presided by the then Minister of Interior Bogomil Bonev, publicized in the National Assembly the names of the 23 politicians and civil servants who used to work for the former State Security. At that time, 14 of them are deputies of the parliament. It was not a lustration law. However, decree 10 of the Constitutional Court prevents announcing the names of the people who were affiliated to the SS, of whom only registration documents have been preserved - i.e. the category of the so called "indexed" ones.

Year 2001. The 38th National Assembly amends and supplements the Access to the Former State Security and the General Staff Intelligence Directorate Files Act. Within its range are the documents of the former intelligence department of the Border troops. The "Bonev" Committee is replaced by two newly established committees - a 7-man permanent one, whose chairman is Metodi Andreev, and another one, not permanent, whose chairman is Georgi Ananiev. It is summoned at the request of the chairman of the first committee and definitely determines a certain person's affiliation to the former SS or the General Staff Intelligence Directorate. On May 30 that year the Constitutional Court, approached by 54 deputies, passes judgement that the law was not anti-constitutional, with the exception of a single text, which was duly canceled. The "Andreev" Committee comes out with 10 reports altogether, dealing with the announcement of affiliation. On the grounds of this law the applications of 23 thousand citizens, 44 thousand mayor candidates and municipal

та. Според този закон архивите остават във владението на специалните служби.

2002 година. На 24 април 39-ото Народно събрание приема Закона за защита на класифицираната информация, с който се отменя Законът за достъп до архивите на ДС и се прекратява дейността на комисията. КС отхвърля на 29 септември искането на 57 народни представители за обявяване на противоконституционен Закона за защита на класифицираната информация. Същия месец Върховният касационен съд осъжда ген. Атанас Семерджиев на 4 години и 6 месеца и ген. Нанка Серкеджиева на 2 години затвор за унищожаване на архива.

2006 година. 40-ото Народно събрание приема нов Закон за достъп до архивите на бившата ДС и РУ на ГЩ, според който документите на бившите тайни служби минават във владение на 9-членна комисия с председател Евтим Костадинов. Тя е избрана на 6 април с.г.

councillors, and 1504 candidates for high offices were examined. According to this law the files remain in possession of the special services.

Year 2002. On April 24 the 39th National Assembly passed the Classified Information Protection Act which repeals the Access to the Documents of the Former State Security Files Act and ceases the activity of the committee. On September 29 the Consultative Council rejects the request of 57 deputies to claim as anti-constitutional the Classified Information Protection Act. That month the Supreme Court of Cassation sentences general Atanas Semerdjiev to 4 years and 6 months and general Nanka Semerdjieva to 2 years in prison for razing the files.

Year 2006. The 40th National Assembly adopts a new Access to the Former State Security and the General Staff Intelligence Directorate Files Act, according to which the documents of the former secret services pass into possession of a 9-man committee, presided by Evtim Kostadinov. It is elected on April 6 that year.

РЕЧНИК DICTIONARY

СТРУКТУРА НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Управления

I главно управление

разузнаване

II главно управление

контраразузнаване

III управление

военно контраразузнаване

IV управление

техническо

(през 70-те години става
икономическо)

V управление

управление безопасност и охрана

VI управление

за борба с идеологическата
диверсия

Самостоятелни отдели

I отдел

следствен

II отдел

външно наблюдение и преследване

III отдел

архив ДС МВР

IV отдел

шифър и радиовръзка

V отдел

бойна и мобилизационна готовност

STATE SECURITY STRUCTURE

Directorates

I Head Directorate

intelligence

II Head Directorate

counter-intelligence

III Directorate

counter-reconnaissance

IV Directorate

technical work

(it becomes economical during the 70s)

V Directorate

Security and protection directorate

VI Directorate

combating ideological diversion

Independent Departments

I Department

investigation

II Department

external observation and persecution

III Department

State Security files, Ministry of the
Interior

IV Department

cypher and radio communication

V Department

mobilization for war

НАЙ-ЧЕСТО СРЕЩАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

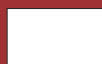
а.е.-	Архивна единица
АМВР	Архив на Министерството на вътрешните работи
АМВНР	Архив на Министерството на външните работи
АНРС	Архив на Националната разузнавателна служба
ВЕ	Вражеска емиграция
ВГУ	Второ главно управление (на ДС)
ГДОР	Групово дело за оперативна разработка
ГСУ	Главно следствено управление
ДДС	Дирекция Държавна сигурност
ДВ	Доверена връзка
ДЛ	Доверено лице
ДИА	Дирекция "Информация и архив" (на МВР)
ДОН	Дело за оперативно наблюдение
ДОП	Дело за оперативна проверка
ДОР	Дело за оперативна разработка
ДС	Държавна сигурност
ЗЗКИ	Закон за защита на класифицираната информация
ИР	Изменник на родината
КА	Служба "Картотека и архив" (в ПГУ)
КВ	Кандидат за вербовка
КГБ	Комитет за Държавна сигурност (на СССР)
КДС	Комитет за Държавна сигурност (на НРБ)
КК	Конспиративна квартира

FREQUENTLY USED ABBREVIATIONS

f.u.-	File unit
MIA	Ministry of the Interior Archives
MEA	Ministry of the Exterior Archives
NISA	National Intelligence Service Archives
EE	Enemy emigration
SHD	Second Head Directorate (of the SS)
GCOD	Group case for operative development
HDI	Head Directorate for Investigation
SSD	State Security Directorate
CC	Confidential Connection
CI	Confidential informant
IRD	Information and Records Directorate (of the Ministry of Interior)
OSA	Operative surveillance act
OCA	Operative control act
ODA	Operative development act
SS	State Security
CIPA	Classified Information Protection Act
NT	National traitor
FAS	Files and Archives Service (at FHD)
CR	Candidate for recruitment
KGB	Committee for State Security (of the USSR)
CSS	Committee for State Security (of the People's Republic of Bulgaria)
SA	Secret abode
CID	Counter-intelligence Department

- КРО** - Контраразузнавателен отгел
- НКВД** - Народен комисариат за вътрешни работи (на СССР)
- НРС** - Национална разузнавателна служба
- НСЗК** - Национална служба за защита на Конституцията
- НСЛС** - Национална следствена служба
- НСТ** - Национален съюз на труда
- ОР** - Оперативен работник
- ОРОН** - Оперативен работник на обществени начала
- ПВС** - Прокуратура на въоръжените сили
- ПГУ** - Първо главно управление (на ДС)
- ПДЯ** - Постоянно действаща явка
- ПЛ** - Перспективно лице
- СГУ** - Софийско градско управление (на МВР)
- СИА** - Служба "Информация и архив" (на МВР)
- СКК** - Съюзна контролна комисия
- СС** - Секретен сътрудник
- УБО** - Управление безопасност и охрана (Пето управление на ДС)
- Ф.** - Фонд
- ФА** - Фамилен архив
- ЦДА** - Централен държавен архив
- ЦПА** - Централен партиен архив
- ЦРУ** - Централно разузнавателно управление
- ЯК** - Явочна квартира
- NKVD** - People's Commissariat for Internal Affairs (of the USSR)
- NIntS** - National Intelligence Service
- NSCP** - National Service for Constitution Protection
- NIS** - National Investigation Service
- NLU** - National Labour Union
- OW** - Operative worker
- OWPB** - Operative worker on a public basis
- NMPO** - National Military Prosecutor's Office
- FHD** - First head Directorate (of the SS)
- PP** - Perspective Person
- PSH** - Permanent safe house
- SCD** - Sofia City Directorate (of the Ministry of Interior)
- IAD** - Information and Archives Directorate (of the Ministry of Interior)
- UCC** - Union Control Committee
- SC** - Secret collaborator
- SPD** - Security and Protection Directorate (Fifth Directorate of the SS)
- f.** - Fund
- FA** - Family archives
- CSA** - Central State Archives
- CPA** - Central Party Archives
- CIA** - Central Intelligence Agency
- RP** - Recruiting place

THE COMMITTEE

for disclosing the documents and announcing
affiliation of Bulgarian citizens
to the State Security and
the intelligence services of the Bulgarian National Army

Normative Basis

Law

Regulations

Members of the Committee

Reports to the National Assembly

You Have the Right

Our Reading Room

Media opinion

Forum

Decisions / Examined People

- Decision № 32 of 18.03.2008.
- Decision № 31 of 18.03.2008.
- Decision № 30 of 18.03.2008.
- Decision № 29 of 18.03.2008.
- Decision № 28 of 18.03.2008.
- Decision № 26 of 18.03.2008.
- Decision № 25 of 12.02.2008.

ARCHIVE

a year later

NEWS